

ומשה היה רועה

עבודת הנגינה

כ"ק מרן אדמו"ר בעל
ה'שועות משה'
מוציא נגיף ז"ע
ידיעה מיוחדת
במלאת שנה להסתלקותו

ג' דרגין אינו
מתקשרן
דא בדא
קודשא
ברוך הוא
אורייתא
וישראל

רבנו ז"ע הוכיח באופן שירתו הנרגשת בכל סוג נגינה שהיא, כי אין העדפה על סגנון שירה אחד על משנהו: כשיזמרו שירי רגש, ראוהו מבטא את המילים בציטאון, ערגה ובתחנונים. כשיזמרו שירי שמחה, חשו כיצד כל ישותו מודה ומשבחת לבורא כל עולמים...

לפני כל שמחה בחצר הקודש, זימן אליו רבנו ז"ע את בעלי המנגנים הידועים - הרה"ח ר' לייב בער שמעוניוביץ' ה"ו והרה"ח ר' יצחק אונגר ה"ו, והוציא מאמתחתו רשימה מסודרת של נגינים, אשר חפץ שישירו אותם בעידן חירותא, והגישה לפניהם.

מדי שנה, משך תקופת שנים ארוכה, היה ר' יצחק מלחין 'מארש' לקראת הימים הנוראים. 'זכור לי', משתף ר' יצחק, 'שטרם היה רבנו ז"ע נוטע לפוש בשווייץ בחודשי הקיץ, היה מזכיר לי, כל אשכנזי מנהל, להכין 'מארש' לקראת הימים הנוראים'. הדבר חזר על עצמו גם בעת קבלת 'שלום עליכם' מרבנו בשעת חזרת ארצה, אז נשאל ר' יצחק בשאלתו הראשונה: 'האם הכנת את שהיה עליך להכין?'.

כשתייל פעם רבנו ז"ע ברחובות השכונ, פגשו ר' יצחק ומסר לרבנו ז"ע רשימה בת מאה שירים, שהולחנו על ידו. רבנו ז"ע הודה לו נרגשות והבנים את הרשימה לכיסו. מיני אז בשולחן החל לשורר את הנגינים כסדרם אחת לאחת.

היחס המיוחד למלחנים ולמסוררים

המלחין הידוע ר' יצחק אונגר ה"ו, אשר התברך בהשראה מיוחדת מהיכל הנגינה, הביא כדורון לרבנו ז"ע, את אשר נכספו נפשו - למעלה ממאה יצירות. משום כך זכה ר' יצחק לקרבה מיוחדת אצל רבנו ז"ע.

בשנת תש"ט, הכיר רבנו ז"ע לראשונה, בשעת שמחת נישואי כ"ק מרן האדמו"ר מסקווירא שליט"א. כמקובל אז, ניגנו שיר מיוחד לכל אחד מהיושבים בשולחן המזרח, כאשר הוא הביא דורון דרשה לחתן. לאחר ששרו כשלושים נגינים, ביקש רבנו בעל האמרי חיים ז"ע מר' יצחק, שעמד סמוך לרבנו ז"ע, שימשיך הוא לשיר לשאר האורחים הכבודים. החל ר' יצחק לשיר ניגון אחר ניגון, והגיע מספרם לכמאה מנגינות! רבנו ז"ע, השתומם והפסיד לעברו: "ש'אנונים בלימוד, אבל אתה גאון בשירה...". רבנו גילה פעם בפני ר' יצחק ואמר: "מה עושים לאחר ערב שלם של קבלת קוויטלעך, כאשר שומעים צרות רבות כל כך כיצד יהודים מתייסרים, הלב נצבטומורתחמצער, כיצדאנימרגיעאתנפשיהכאובה?" מיטאנישעניגונ...". הכרת הטוב מיוחדת חש רבנו ז"ע, גם קדם חבר המסוררים אשר כיבדו את ד' מגרונם בקביעות. כאות הערכה, השתתף רבנו ז"ע בסעודת ראש חודש שנערכה לכבודם, שם ביטא רבות את רחשיו כלפי שירי מסוררים. בהודמות זו הגדיל דבר בשבח השירה, כשדבריו נתמכים ביתדות עמוקות, בהביאו את דברי בעל הראשית חכמה' (שער האהבה פרק י') שמפליג למאוד ומתבטא נשגבות על השירה המקרבת את האדם לבורא. בסעודת ר"ח (אייר תשנ"ד) אף ציווה לחברי המקהלה, שילמדו את דברי 'הראשית חכמה' הנ"ל.

בעת היסב פעם עם חברי המקהלה (חשוון תשנ"ב) סיפר עובדה מופלאה על מרן רבנו בעל ה'חתם סופר' ז"ע, אשר לא היה בעל כשרון בנגינה, שהתבטא פעם ואמר, שהוא מוותר על חלק מלימודו, בכדי שיהיה לו קול נגינה לזמר לשמו עליו...

יוזיף איז די מוזיקאנט... רבנו בחומש סעודה לנינו, לצידו מרן אדמו"ר שליט"א

יאמרו ותשבחות ישמיעו... מצמיח ישועות בורא רפואות', הכוונה כי על ידי 'זמירות יאמרו ותשבחות ישמיעו' - כאשר הדבר נעשה ברגשי חלב, מועלים בכך וממשיכים את הישועה ואת הרפואה!

כששבע לראשונה רבנו ז"ע מפי ר' יצחק אונגר את הניגון על המילים: "ד' שמעה בקולי תהינה אוזניך קשובות...", ניגון שהרטיט את כל נימי לבו, עד שהתייפח בבכי למשמעו, אמר: "דאס איז א גוטע ניגון, זיך צו מעורר זיין פארן דאווענען..."

קשר פנימי כל ייתקן, חש רבנו ז"ע ל'נוסח' תפילות הימים הנוראים. תלמידו הישיבה בגראסורדיין מספרים בגעגועים, כי עדיין חקוק בזיכרונם, מראה רבנו ז"ע עת היה מסב עימם ב'שיבה', ויחדיו היו מנעימים את ה'נוסח' בקטעים נבחרים: כך התנגן לו נוסח 'ויאתי', 'עלינו לשבח' ועוד, בחודשי ססליו ואייר... הבחורים חשו כיצד רבנו ז"ע שותל את תפילות ימי הדיו, לתוך ימי החול ומרוממם ומגביהם.

ההקפדה על תוכן השירים וסידרם

רבנו ז"ע, על אף חביבותו והתלהבותו הרבה לעולם השירה, שמר על סדר מופתי בכל חלקי הנגינה. הדבר בא לידי ביטוי בעריכת השולח"ט, בפרט בלילות שב"ק, אשר מתכונת הניגונים בהם הייתה קבועה מראש: הן לגבי סידרם והן לסוגם, עד שכאשר באו לפניו נגינים חדשים ממקומות אחרים, לא מצא הדבר חן בעיניו, והם לא עברו את מפתן בית מדרשו.

עם זאת, השירה המורגלת כבר שנים רבות, שבעה אחר שבע, לא גרעה מאומה מההתלהבות שדבקה ברבנו ז"ע ובקהל חסידיו, עת שוררו הם את ניגוני השמחה וניגוני הכיסופין כאחד. זר כי היה מבט ברבנו ז"ע בעת היה חוזר ושר את הנגינות הקבועות, ודאי היה משער בנפשו, כי לבטח זוהי מנגינה חדשה, אשר מושרת לראשונה.

התייחסות רבינו לשירה הייתה כאל הכנה למצווה... רבינו באמירת המזמורים בתוכה

שירה וזמרה בהשתפכות הנפש... רבינו בכותל המערבי